

2019-04-29

Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden

Dnr Kdn 2019/19

Uppdrag kulturpeng och fritidscheck

Förslag till beslut

- 1 Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av förutsättning för kulturpeng och fritidscheck.

Ärendet i korthet

Alliansen har i mål och budget för 2019-2021 beslutat att ge kultur-, demokrati- och fritidsnämnden i uppdrag att under 2019 säkerställa att systemet med en kulturpeng och fritidscheck till Järfällas barn och unga kan starta 2020, enligt den modell som togs fram under mandatperioden 2010-2014. Genom detta ärende återrapporteras uppdraget med förutsättningar för att införa kulturpeng och fritidscheck.

Handlingar

1. Förvaltningens tjänsteskrivelse 2019-04-29.
2. Rapport 2019-03-28 "Aktualisering av utredningen kulturpeng och fritidscheck".
3. Bilaga 1 – Rotterdam is building for future.
4. Bilaga 2.1 – ekonomiska förutsättningar för införande av kulturskolepeng 2020 - vad kostar framtidens kulturskola.
5. Bilaga 2.2 – Ekonomiska förutsättningar för införandet av fritidscheck 2020 – stöd till ett aktivt fritidsliv
6. Bilaga 3 – BKA (Barnkonsekvensanalys) – Prövning av barnets bästa.
7. Bilaga 4 – Auktorisation kulturskola 2019-04-25

Bakgrund

Alliansen har i mål och budget för 2019-2021 beslutat att ge kultur-, demokrati- och fritidsnämnden i uppdrag att under 2019 säkerställa att systemet med en kulturpeng och fritidscheck till Järfällas barn och unga kan starta 2020, enligt den modell som togs fram under mandatperioden 2010-2014.

På kultur-, demokrati- och fritidsnämndens sammanträde 2019-02-19 togs ett inriktningsbeslut gällande uppdragets genomförande. Nämnden beslutade att en rapport som beskriver förutsättningarna för uppdragets genomförande presenteras på nämndmötet 2019-04-02 och att beslut om utformningen av kulturpeng och fritidscheck från 2010 sker på nämndens sammanträde 2019-05-14.

Kulturpengen tilldelas utförare av kulturskoleverksamhet som godkänts av Järfälla kommun. Det öppnar för fler aktörer att bedriva kommunalt finansierad kulturskoleverksamhet. En peng tilldelas utföraren för varje elev som deltar i verksamheten.

Fritidschecken är individuell och ska kunna användas för både fritids- och kulturaktiviteter hos föreningar som är godkända och registrerade i Järfällas föreningsregister samt hos godkända kulturskoleanordnare.

Utgångspunkten för att ta fram detta förslag om fritidscheck och kulturpeng har varit den peng-/checkmodell som presenterades i dåvarande kultur- och fritidsförvaltningens rapport 2013-04-02. Denna modell har aktualiserats och kompletterats med en omvärldsbevakning där de kommuner som har musikskole-/kulturskole-/check-peng idag har studerats. Dessa är Nacka, Täby, Österåker och Staffanstorps. Även Lund, som inför en musikskolepeng hösten 2019, har studerats.

För arbetet med fritidscheck har en uppdatering av systemet med fristundakort (fritidskort) i Reykjavik, på Island, gjorts.

Kulturpeng

Samtliga kommuner med musikskole-/kulturskole-/check/peng har utökat den egna musik-/kulturskolan med privata anordnare, oftast musik. Några har auktoriserat anordnare och några har upphandlat dem. Antal privata anordnare i dessa kommuner varierar från fyra stycken till tretton stycken. Nacka är den kommun som har flest anordnare, tretton stycken. Täby kommun kommer upphandla nya anordnare hösten 2019 och har då utrymme att utöka från fyra till tio anordnare.

Nacka införde pengsystemet 2007 och har idag en nyttjandegrad i antal platser i kulturskolan på cirka 29 procent. Efter att konstant ha vuxit i antal elevplatser har Nacka de senaste åren kunnat skönja en viss form av ”mättnad” vad gäller volym. Det upplevs att efterfrågan och utbud idag är i godtagbar balans.

Check-/peng-beloppens storlek mellan kommunerna varierar och hur stor intäktfinansieringen via avgifter av den är. Även hur många ”nivåer/slag” det finns av peng/checken varierar. Det skiljer även mellan kommunerna för hur många kurser peng kan användas. Benämningen är oftast ”peng” eller ”check”.

De privata anordnarna har i regel inte den ämnesbredd som kulturskolan har. Oftast rör det sig om ett eller något fler ämne. Alla kommunerna har idag åldersintervallet 7-19 år för peng/checken. Täby kommer efter upphandlingen i höst utöka åldersintervallet till 7-20 år.

För närvarande utreder kommunerna Växjö, Upplands-Bro och Norrtälje införande av check/peng-system. Kommuner som sagt nej till systemet efter utredning är Danderyd, Karlstad, Skellefteå och Värmdö.

Fritidscheck

Förvaltningen har uppdaterat sig vad gäller Reykjaviks

fristundakort (fritidskort) som studerades inför det förslag till fritidscheck som togs fram 2013.

Fritidskortet uppgår nu till cirka 2600 svenska kronor. Detta är en fördubbling av det belopp som gällde då Järfälla besökte Reykjavik år 2012. Kortet gäller för upp till 200 godkända fritids- och kulturaktiviteter.

Användandet av fritidskortet har ökat i alla åldersgrupper.

Användandet för hela åldersgruppen 6-18 år har ökat från 2010 års 68 % till 85 % år 2018. Åldersgruppen 6-12 år är de största användarna. Deras användande har ökat från 2010 års 75 % till över 90 % år 2018.

Reykjavik har också satsat på speciella fritidscenter i de 36 grundskolorna, som regelbundet efter skoldagen har föreningsaktiviteter, där fritidskortet gäller.

LUPP

Järfälla genomförde 2017 en enkätundersökning benämnd LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken). Enkäten genomfördes i kommunens samtliga grundskolor i samarbete med MUCF (Myndigheten för Ungdoms och Civilsamhällesfrågor).

På frågan om föreningstillhörighet svarade ungdomar i högstadiets årskurs 8 att 54 % är medlem i en förening. Detta är lägre än rikssnittet på 63 %.

Det är stora skillnader i föreningsmedlemskap mellan Järfällas skolor. Tallbohov, som ligger lägst, har en föreningstillhörighet på 37,7 % och Vittra, som ligger högst, en föreningstillhörighet på 59,6 %. Samtliga Järfällas skolor ligger dock lägre än rikssnittet på 62,6 %.

Järfälla sticker ut vad gäller frågan ”Det finns saker att göra, men kostar för mycket”. Nära 64 % uppger detta som en orsak att avstå från aktiviteter. Det är dubbelt så högt som rikssnittet på 37 %.

Överväganden

Förslag

Kulturskolepeng

Kulturskoleanordnare godkänns för att bedriva verksamhet i Järfälla genom att de uppfyller de villkor för auktorisation som ställs.

Ersättning med kulturskolepeng ges till anordnarna för barn och unga folkbokförda i Järfälla i ålder 7-19 år.

Kulturpengens storlek uppgår till de belopp som tagits fram för den så kallade länsprislistan. Beloppen har tagits fram av FSKF (Föreningen för Stockholms kultur- och fritidschefer) och region Stockholm (F d Stockholms läns landsting) och uppgår till:

Ämnesundervisning 1-5 elever, 12 000 kr.

Grupp-/ensembleundervisning upp till 15 elever, 6 000 kr

Grupp-/ensembleundervisning, över 15 elever, 3 000 kr.

En enhetstaxa för eleverna beslutad av Järfälla kommun gäller.

Maximalt två kulturpengar kan följa en elev under ett år, dock begränsat till en ämneskurs.

Fritidscheck

Barn och unga folkbokförda i Järfälla i åldern 7-19 år tilldelas en fritidscheck.

Beloppet på checken uppgår till 800 kronor per år.

Fritidschecken kan användas som medlems- och/eller aktivitetsavgift hos godkända Järfällaföreningar, registrerade i kommunens föreningsregister samt som betalning av avgift hos de kulturskoleanordnare som har auktoriserats.

Checken kan delas upp i valfria summor och användas till två aktiviteter under ett år.

Belopp som finns kvar på ej fullt ut använd check kan inte överflyttas till kommande år.

För att vara godkänd förening att ta emot fritidscheck ska föreningsaktiviteten vara ledarledd och pågå minst en timme. Undantag görs för kulturskoleaktiviteter som bedrivs i form av kortare lektionspass.

En överenskommelse ska tecknas mellan Järfälla kommun och de registrerade föreningarna så att inte medlems- och/eller aktivitetsavgifter höjs på grund av att fritidschecken införs.

Barnkonsekvensanalys

Se bilaga 3.

Ekonomiska konsekvenser

Både kulturpengen och fritidschecken är kostnadsdrivande ekonomiskt, då det bygger på att det inte finns något kostnadstak. Har kulturskoleanordnaren eller föreningen möjlighet att bereda plats för barn och unga i åldersgruppen 7-19 år så ska peng tilldelas kulturskolan eller fritidschecken kunna användas för föreningsaktiviteten.

En helhetsbedömning är att administration av peng-/checksystelet kräver en resurs i form av en beställar-/myndighetsfunktion. I synnerhet vad gäller kulturpengen måste mer arbete läggas på uppföljning/utvärdering, då antal anordnare ökar. Förvaltningen bedömer att fritidschecken kan hanteras inom ordinarie arbete med

föreningsbidragen, då de föreningar som är bidragsberättigade är de som får ta emot en fritidscheck.

Ett belopp på fritidschecken på 800 kr ger enligt aktuell befolkningsprognos upphov till en utökad budgetram på 10 800 000 kronor om alla i åldersgruppen 7-19 år väljer att använda sin check.

Om alla de elever som idag finns i kö till kulturskolan får plats vid införandet av peng, beräknas behovet av utökad ram i ett intervall från 13-20 mnkr.

Tabell: Kostnadsutveckling, kulturskolepeng, år 1, 2, 5 och 10

Totala aggregerade merkostnader efter ett införande.

	År 1	År 2	År 5	År 10
Investeringskostnad, tkr	800	0	0	0
Driftskostnad, tkr	5 190	12 127	14 720	16 648
varav				
Personal	1050	1080	1150	1300
Lokalkostnad	20	20	25	30
IT, telefoni mm	5	5	10	15
Avskrivning, investering	40*	80	80	80
 Peng (netto)				
Kostnad för ytterligare kursplatser (1 eller 2 kurser per elev och år)	4 075*	10 942	13 455	15 223

Tabell: Kostnadsutveckling, fritidscheck, år 1, 5 och 10

	År 1	År 5	År 10
Driftskostnad, tkr	10 800	12 000	13 500
Varav			
Check (800 kr/individ/år)	10 800	12 000	13 500

För hanteringen av systemet med check och peng krävs också framtagande av ett IT-baserat system, med en beräknad investeringskostnad på 800 t kr för år 1.

För detaljer gällande systemet med check peng se rapporten med Aktualisering och för beräkningsgrunder av de ekonomiska konsekvenserna se bilaga 2.

Slutsatser

Kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningen föreslår nämnden att godkänna förvaltningens redovisning av förutsättning för kulturpeng och fritidscheck.

Pernilla Järverot
Kultur- och fritidsdirektör

Bo Majling
Utredare

Expedieras
Kommunstyrelsen
Järfälla Kulturskola
Järfälla Fritid